

VARIANTEN- ONDERZOEK

velden VV Hoonhorst

7 februari 2019

1. INLEIDING

“Eind 2018 gaan we de Kadernota Beweging en Sport voor de jaren 2019-2023 opstellen. Hierbij betrekken wij ook enkele vraagstukken van de gemeentelijke sportparken zoals: capaciteit en de ontwikkelingen en ervaringen met kunstgrasvelden en natuurgrasvelden. Voor Hoonhorst koersen wij op de aanleg van een hybride sportveld. De ervaringen met dit hybride veld gaan wij gebruiken in de toekomstige besluitvorming over de vervanging van kunstgrasvelden”

Bovenstaande passage is onderdeel van het bestuursprogramma 2018-2022. In programma 5 ‘Onderwijs en vrije tijd’ worden daar de speerpunten uit de raadsagenda ‘Kleurrijke kubus’ doorvertaald naar concrete acties. Een belangrijke beleidsontwikkeling in de periode 2018-2020 is de rol van gemeentelijke sportparken in de verschillende kernen en de capaciteit- en kwaliteitsvraagstukken van de binnen- en buitensportaccommodaties daarbij.

Dit variantenonderzoek richt zich op de velden van VV Hoonhorst. De onderzoeksopzet is daarom ook specifiek gericht op de situatie van VV Hoonhorst. Het vraagstuk naar capaciteit en kwaliteit van de buitensportaccommodaties is echter breder. De capaciteits- en kwaliteitsvraag speelt niet alleen bij VV Hoonhorst maar ook bij andere sportverenigingen. Een van de beleidslijnen van de nieuw te ontwikkelen beleidsnota beweging- en sporten (besluitvorming september 2019) gaat over de beweeg- en sportinfrastructuur van de gemeente Dalfsen. Het capaciteit en kwaliteitsvraagstuk van de buitensportaccommodaties krijgt daarin een prominente plek waardoor er in september 2019 zicht is op het bredere vraagstuk in de verschillende kernen.

In 2015/2016 heeft VV Hoonhorst een enquête gehouden onder haar leden. Verschillende onderwerpen kwamen in deze enquête aan bod. De uitkomsten van de enquête waren positief. Alleen over het onderdeel fysieke velden (met name de oefenhoeken) waren de leden ontevreden. In de zomer van 2016 zijn er daarom verkennende gesprekken gevoerd met de gemeente, daarin is onder meer gesproken over de aanleg van een kunstgrasveld. VV Hoonhorst werd uitgedaagd om creatief na te denken en mogelijke oplossingen aan te dragen voor haar vraagstelling. Samen met Plaatselijk Belang Hoonhorst heeft VV Hoonhorst vervolgens een behoefte inventarisatie naar wedstrijd- en trainingaccommodaties opgesteld. Het rapport daarvan wordt als bijlage bijgevoegd. In de zomer van 2017 is het rapport besproken met de gemeente. Eén van de adviezen uit het rapport is de aanleg van een hybride trainingveld op de plaats waar nu veld 2 ligt. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 heeft de aanleg van een hybride sportveld in Hoonhorst een plek gekregen in het bestuursprogramma.

Dit variantenonderzoek heeft als doel om een objectief beeld te schetsen van de probleemstelling, capaciteit- en kwaliteitsvraagstukken en mogelijke oplossingsscenario's van verschillende varianten velden.

Leeswijzer

Hoofdstuk 3 start met de probleemstelling die ten grondslag ligt aan dit vraagstuk. Hoofdstuk 4 gaat in op de onderzoeksopzet. Deze bestaat uit een onderzoek naar de capaciteit van de velden en een onderzoek naar kwaliteit van de velden. De bevindingen hiervan worden achtereenvolgens gepresenteerd in hoofdstuk 5 (capaciteit) en hoofdstuk 6 (kwaliteit). De bevindingen van de hoofdstukken 5 en 6 worden doorvertaald naar een oplossingsscenario. Daarvoor worden verschillende varianten van velden uitgewerkt. Deze worden gepresenteerd in hoofdstuk 7. Het variantenonderzoek sluit in hoofdstuk 8 af met een objectief advies.

2. INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	p. 2
2. Inhoudsopgave	p. 3
3. Probleemstelling	p. 4
4. Onderzoeksopzet	p. 6
5. Capaciteit	p. 7
6. Kwaliteit	p. 10
7. Variantenstudie	p. 13
- Natuurgras	p. 13
- WeTra	p. 14
- Hybride	p.15
- Kunstgras	p. 16
8. Advies	p. 17
Bronvermelding	p. 18

3. PROBLEEMSTELLING

Kwaliteit velden

Sportpark de Potkamp wordt gebruikt door voetbalvereniging VV Hoonhorst. VV Hoonhorst beschikt over 2 velden, 2 oefenhoeken en één pupillenveld. De ligging/situatie is als volgt:

Beschrijving huidige accommodatie door VV Hoonhorst:

Hoofdveld	Het hoofdveld is voorzien van een goede grasmat en is normaal gesproken goed bespeelbaar. Probleem: geen
Veld 2	Veld 2 is voorzien van een grasmat. Deze houdt het water lang vast waardoor er bij regenval plassen op het veld komen. Door deskundigen wordt aangegeven dat het veld aan een grote renovatie toe is. In de huidige situatie is veld 2 een veld waarop training volgens de KNVB niet wenselijk is, zeker niet bij een intensiteit van ruim 600 uur op jaarbasis. Probleem: kwaliteit veld (met name wateroverlast)

Oefenhoek 1	Oefenhoek 1 is een driehoekig veld waar een rechthoek van 30x50 m op uitgezet kan worden. Daardoor is oefenhoek 1 niet geschikt voor wedstrijdgerichte voetbaltraining. Het drainerend vermogen is onvoldoende waardoor het veld snel blank staat en er niet kan worden getraind. Probleem: kwaliteit veld (wateroverlast) en afmetingen veld
Oefenhoek 2	Op oefenhoek 2 kan net als op oefenhoek 1 geen volledig veld van minimaal 100 x 64 meter uitgezet worden. Door de toegangsweg naar de tennis (wapening van kunststof honingraatplaten ingezaaid met gras) is een groot deel van dit veld niet geschikt om op te trainen. Ook bij dit veld is er sprake van wateroverlast. Probleem: kwaliteit veld, afmetingen veld en toegangsweg tennis

Trainingsbehoefte

In de behoefte inventarisaties opgesteld door VV Hoonhorst wordt de trainingsbehoefte toegelicht. Daarvoor volgt VV Hoonhorst de rekenmethode van de KNVB & VNG. De uitkomst van dit behoefteschema heeft VV Hoonhorst toegevoegd als bijlage aan het rapport. Het daadwerkelijke capaciteitsprobleem wordt in het rapport niet helder omschreven, waarschijnlijk omdat dit afhankelijk is van de bespeelbaarheid van veld 2 en de oefenhoeken 1 en 2.

4. ONDERZOEKSOPZET

Uit de probleemstelling blijkt dat VV Hoonhorst niet beschikt over een kwalitatief volwaardig trainingsveld. Door de beperkte afmetingen van de trainingshoeken en ondervonden wateroverlast bij regen, zijn de velden beperkt bespeelbaar waardoor er in de huidige situatie ook een capaciteitsvraagstuk ontstaat.

Behoefteonderzoek VV Hoonhorst, basis voor dit rapport

Uitgangspunt voor dit variantenonderzoek is de behoefte inventarisatie die is opgesteld door VV Hoonhorst. Dit rapport is opgesteld door VV Hoonhorst zelf. In het rapport wordt enkel verwezen naar referenties voor hybride velden. Dit is niet voldoende voor een gedegen behoefteonderzoek met meerdere oplossingsmogelijkheden. VV Hoonhorst heeft in haar rapport de optie van een WeTra veld al snel laten vallen en zich geconcentreerd op de opties hybride en kunstgras. Om nogmaals goed te kijken naar nut en noodzakelijkheid, is dit rapport van VV Hoonhorst in een breder perspectief geplaatst met verschillende varianten.

Behoeftebepaling - capaciteit

Allereerst wordt de behoeftebepaling van wedstrijd- en trainingsvelden berekend. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de richtlijn opgesteld door de KNVB, VSG en VNG. Daarbij wordt daarnaast gekeken naar de ledenontwikkeling. Op deze manier ontstaat een beter beeld van de behoeftebepaling op lange termijn.

Kwaliteitstoets

Nadat de behoeftebepaling van de wedstrijd- en trainingsvelden is bepaald, wordt gekeken naar de kwaliteit van de velden. Daarvoor wordt onder meer gekeken naar de afmetingen van het speelveld, de beregeningsinstallatie en de kwaliteit van aanwezige trainings- en wedstrijdvelden. De kwaliteitstoets van de velden bestaat uit een toets op:

- a. bodemtechnische kwaliteit;
- b. grastechnische kwaliteit;
- c. gebruikstechnische kwaliteit.

Variantenanalyse velden

De conclusies op de onderdelen capaciteit en kwaliteit worden gebruikt voor de uiteenzetting van de verschillende varianten velden. Hierbij wordt per variant gekeken naar de capaciteit, de technische consequenties, financiële consequenties, duurzaamheidsconsequenties en de voor- en nadelen van het type veld.

5. CAPACITEIT

De systematiek waarmee de behoefte aan velden kan worden bepaald, is deze volgens de KNVB, VSG (Vereniging Sport en Gemeenten) en VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Voor de behoeftebepaling hebben deze partijen één richtlijn opgesteld. De behoeftebepaling gaat uit van een momentopname. Voor de behoeftebepaling op 'langere' termijn is het relevant om naast de richtlijn te kijken naar demografische ontwikkelingen en ledenontwikkelingen.

Behoeftbepaling wedstrijdvelden

Het theoretische benodigde aantal wedstrijdvelden wordt berekend door middel van het toepassen van belastingcoëfficiënten (cultuurtechnisch) en netto/bruto speeltijden (organisatorisch). De belasting coëfficiënten berekenen het aantal natuurgras wedstrijdvelden. Als een vereniging beschikt of gaat beschikken over kunstgrasvelden of WeTra-velden (wedstrijd-trainingsvelden) die primair gebruikt worden voor wedstrijden, zijn de netto/bruto speeltijden (organisatorische deel) meer leidend (VSG, 2016). Met behulp van de netto speeltijden kan een indicatie van de netto wedstrijdbelasting per jaar worden berekend. Met de wedstrijdbelasting per veld ontstaat inzicht in de gebruikersuren per veld, deze worden voor de verschillende varianten weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: maximale belastbaarheid van de velden

Natuurgras	250 uur
WeTra velden zonder toevoeging in top laag (lava/steagran/kokos)	400 uur
WeTra velden met toevoeging in top laag (lava/steagran/kokos)	500- 600 uur
Hybride velden (niet grassmaster)	700-800 uur
Kunstgrasvelden	1500 uur

(VSG, 2016), (Waninge, B., en Weide, van der, P., 2017).

Belangrijke uitgangspunten bij de berekening van wedstrijdvelden zijn:

- het aantal teams dat deelneemt aan de competitie van de KNVB;
- nevengebruik velden (schoolgebruik, bedrijfsgebruik, niet bij KNVB ingeschreven teams);
- geen onderscheid in gebruik van hoofdvelden en overige velden;
- goede kwaliteit van de velden (beheer en onderhoud);
- evenwichtige wedstrijdplanning;
- bij aanwezigheid van voldoende pupillendoeltjes kunnen er op één volledig wedstrijdveld twee 7 tegen 7 velden worden uitgezet;
- de velden voldoen aan de vereisten zoals beschreven in de brochure kwaliteitsnormen voetbalaccommodatie van de KNVB.

Actualisatie behoeftebepaling

De behoeftebepaling is door de KNVB geactualiseerd op basis van de aanpassing benaming jeugdteams. Hiernaast is sprake van aangepaste wedstrijdvormen pupillen vanaf het seizoen 2017/2018 en 2018/2019. De behoeftebepaling geeft een goede indicatie en is een leidraad voor het bepalen van de benodigde capaciteit wedstrijdvelden, waarbij alleen de vertaling van netto naar bruto-speeltijden aan de te ruime kant is. Zo wordt bij de seniorenteams en jeugd O11 t/m O19, rekening gehouden met extra benodigde tijd van 45 minuten, zijnde: 15 minuten voor de wedstrijd, 15 minuten pauze en 15 minuten na de wedstrijd. Het is reëel om dit te beperken tot in totaal 30 minuten. Voorwaarde is dan wel dat de warming up op een ander veld of oefenhoek kan worden uitgeoefend.

Doorvertaling behoeftebepaling wedstrijdvelden VV Hoonhorst

VV Hoonhorst en VV Wijthmen werken vanaf seizoen 2017/2018 samen via SJO JCHW. Vanaf seizoen 2018/2019 maken ook de damesteams onderdeel uit van deze samenwerking. Per jaar vindt wisseling van locaties waar teams voetballen plaats, dus bijv. seizoen 2018/2019:

JO19-teams voetballen in Hoonhorst en in seizoen 2019/2020: voetballen JO-19-teams in Wijthmen.

Op basis van de KNVB-richtlijn, rekening houdend met teams die alleen op locatie VV Hoonhorst voetballen, heeft VV Hoonhorst behoefte aan 1,2 wedstrijdveld (is 2 wedstrijdvelen) op zaterdag, 0,5 (is 1 wedstrijdveld) op zondag en 0,1 (is 1 wedstrijdveld) doordeweeks. Rekening houdend met extra benodigde tijd van 30 minuten in plaats van 45 minuten bij de teams vanaf JO12, is er op zaterdag behoefte aan 1,1 wedstrijdveld (is 2 wedstrijdvelen) en aan 0,5 (is 1 wedstrijdveld) op zondag.

Behoeftebepaling trainingsvelden

Voor het berekenen van trainingsuren wordt in de behoeftebepaling een methode gehanteerd die globaal het aantal trainingsuren uitrekent voor de vereniging. Bij dit model wordt uitgegaan van een efficiënte indeling en benutting: vier of vijf trainingsavonden plus de woensdagmiddag met een maximale organisatorische capaciteit van 880 uur per jaar. (40 weken x 5 dagen x 4 uur + woensdagmiddag 2 uur). Uitgangspunt bij de berekening van trainingsuren is dat elk normteam globaal genomen 2 keer 80 minuten traint gedurende 40 weken per jaar.

Belangrijke uitgangspunten bij de berekening van het aantal trainingsvelden is:

- beschikbaarheid van een volwaardig trainingsveld met de afmetingen van een wedstrijdveld (minimaal 100x64 meter). Hierbij komt de oefenstof volledig tot zijn recht en kunnen wedstrijdsituaties worden nagebootst;
- minimaal 25 personen (twee elftallen of 4 zeventallen per training);
- een kwalitatief goed trainingsveld dat afgestemd is op het beoogde gebruik. Van een trainingsveld wordt verwacht dat deze ook onder minder gunstige omstandigheden gebruikt kan worden;
- primair geen trainingen op de natuurgras wedstrijdvelen.

Doorvertaling behoeftebepaling trainingsvelden VV Hoonhorst

Met uitzondering van de seniorenteams van VV Hoonhorst (deze trainen alleen in Hoonhorst) vinden veelal de trainingen per team zowel in Hoonhorst als Wijthmen plaats. Dit is dan ook niet gelijk aan de locaties waar de teams de wedstrijden voetballen. Op basis van de KNVB-richtlijn heeft VV Hoonhorst behoefte aan ca. 630 uur trainingsveld (is 1 trainingsveld), zie hiervoor ook de bijlage. Vanuit VV Hoonhorst blijkt dat dit aantal uren ook redelijk de werkelijkheid is. De KNVB-richtlijn gaat uit van het benodigd aantal wedstrijdvelen is gelijk aan het benodigd aantal trainingsvelden.

Nevengebruik

Het sportpark kent geen vast nevengebruik, uitgezonderd af en toe gebruik door de school, met name voor Koningsdag. De belasting voor nevengebruik per jaar wordt geschat op 2 dagen (1 x 8 uur) = 8 uur.

Demografische ontwikkelingen

De kern Hoonhorst en de directe omgeving blijft qua inwonertal naar verwachting stabiel of groeit iets. De verwachting hierbij is dat het aantal en het aandeel ouderen toeneemt en het aantal jongeren iets afneemt. VV Hoonhorst heeft een samenwerking met VV Wijthmen. Naar verwachting worden in Wijthmen de komende jaren circa 90 woningen gerealiseerd, waardoor het aantal jeugdleden naar verwachting weer licht stijgt.

Ledenontwikkelingen

Na een jarenlange daling kent VV Hoonhorst de laatste jaren een groei en heeft nu ca. 300 leden. Hiervan zijn er ca. 200 actief lid. De groei vindt plaats door een sterke groei van het aantal meisjes dat de laatste jaren lid is geworden. Door de samenwerking met VV Wijthmen is het, qua aantallen, mogelijk om gemakkelijker teams voor elke leeftijdscategorie te vormen. Sinds kort is er, in combinatie met VV Wijthmen, sprake van enkele vrouwenteams. De verwachting voor de komende jaren is dat het ledenaantal stabiliseert, er wel één seniorenteam op zondag bij komt en voor het overige het aantal teams zal blijven schommelen rond het huidige aantal.

Conclusie capaciteit

Op dit moment beschikt VV Hoonhorst niet over een volwaardig trainingsveld. Op basis van de KNVB richtlijn heeft VV Hoonhorst 2 wedstrijdvelen nodig (1,1 bezetting op zaterdag). Daarnaast heeft VV Hoonhorst 1 trainingsveld nodig (625 trainingsuur).

6. KWALITEIT

De KNVB hanteert voor de uitvoering en inrichting van wedstrijdvelden en trainingsvelden een aantal regels en richtlijnen.

Wedstrijd velden

In Nederland moeten de wedstrijd velden voldoen aan bepaalde afmetingen. Het gaat om netto maten, inclusief belijning. De afmetingen die de KNVB stelt, zijn: breed: tussen 64 en 69 meter en lengte: tussen 100 en 105 meter.

Bij natuurgras moet de grasmat maximaal gesloten zijn en voldoende kort gemaaid. De gewenste speelhoogte is 3-4 centimeter. In de lengterichting is bij een volledig veld een helling van maximaal 40 cm toegestaan. Het speelveld moet goed zijn ontwaterd. Bij kleine neerslaghoeveelheden (tot 5 millimeter) moet een speelveld binnen dertig minuten bespeelbaar zijn; bij grote neerslaghoeveelheden (>15 millimeter) moet een speelveld binnen twaalf uur bespeelbaar zijn.

Situatieschets wedstrijd velden VV Hoonhorst

Afmetingen

De twee velden van VV Hoonhorst (veld 1 en veld 2) voldoen aan de gestelde KNVB-afmetingen. Het pupillenveld heeft de afmetingen van een half wedstrijd veld en voldoet aan de afmetingen van de wedstrijd vormen voor de jeugd tot en met O12.

Drainage

Op sportpark Hoonhorst is geen drainage aanwezig.

Kwaliteitsbeoordeling speelvelden

a. wedstrijd veld 1

Algemeen: dit veld heeft over het algemeen een goede kwaliteit.

Bodemtechnisch: het veld is iets te hard en te snel nat wegens te fijn zand in de toplaag. De toplaag voldoet daardoor niet aan de constructie- technische NOCNSF-KNVB2a norm voor een natuurgrasveld. Er is snel te veel verdichting waardoor de indringingsdiepte gering is.

Gras technisch: het veld is goed en de beworteling is ondanks de verdichting redelijk goed.

Gebruikstechnisch: is het veld goed.

Advies: indien er voldoende vaak belucht wordt en bezand met grover zand, is renovatie van dit veld niet nodig, maar kan worden volstaan met intensief regulier onderhoud.

b. wedstrijd veld 2

Algemeen: dit veld heeft over het algemeen een matige tot goede kwaliteit

Bodemtechnisch: de toplaag voldoet aan constructie- technische NOCNSF-KNVB2a norm voor een natuurgrasveld. Wel zijn er hydrologische problemen gelet op het aanwezige ijzer in het profiel. De te natte omstandigheden in de toplaag resulteren in teveel vilt dat bij neerslag te zacht wordt waardoor de toplaag minder goed bespeelbaar is. Mede door het vele water dat vaak op de zijlijn langs oefenhoek 2 blijft staan, is het veld minder bespeelbaar.

Gras technisch: het veld is matig wegens te veel straatgras en teveel onkruid. Het veld wordt extensief gebruikt. Iets meer betreding komt het veld ten goede.

Gebruikstechnisch: is het veld goed.

c. pupillenveldje

Algemeen: dit veld heeft over het algemeen een goede kwaliteit.

Bodemtechnisch: het veld is goed. Wel zijn er hydrologische problemen. De nattigheid wil niet snel weg, dit wordt onder andere veroorzaakt door verminderde luchtstroom als gevolg van dichtbij zijnde begroeiing.

Gras technisch: het veld is goed.

Gebruikstechnisch: is het veld goed.

Trainingsvelden

De KNVB adviseert bij voorkeur dat een trainingsveld de afmetingen heeft van een wedstrijdveld. Dit om wedstrijdssituaties volledig te kunnen nabootsen, tactische en technische trainingen goed tot hun recht te laten komen, het gebruik beter te kunnen spreiden en zo kwetsbare gebieden te mijden, onderlinge wedstrijdjes en oefenwedstrijdjes te kunnen spelen en meerdere groepen gelijktijdig te kunnen trainen.

De speeleigenschappen moeten zoveel mogelijk overeen komen met die van een wedstrijdveld:

- een vlak, stevig en stroef oppervlak;
- uitstekende ontwatering (waterberging, doorlatendheid, afvoer);
- geen scherpe delen in het oppervlak;
- de mogelijkheid tot intensief gebruik, ook bij minder goede bodem- weersomstandigheden;
- gemakkelijker onderhoud;
- zo mogelijk begroeiing met gras.

Vanwege de zwaardere belasting van trainingsvelden zijn de eisen aan de opbouw en het onderhoud van een trainingsveld zwaarder dan bij een wedstrijdveld.

Situatieschets oefenhoeken VV Hoonhorst

Het betreft feitelijk twee oefenhoeken met oppervlakten van ca. 5.000 m² (naast wedstrijdveld 1) en ca. 3.150 m² (naast wedstrijdveld 2).

a. oefenhoek 1

Algemeen: het veld heeft over het algemeen een matige tot goede kwaliteit.

Bodemtechnisch: het veld voldoet, maar er zijn wel hydrologische problemen. De nattigheid wil niet snel weg, dit wordt onder meer veroorzaakt door verminderende luchtstroom als gevolg van dichtbij zijnde bebouwing en begroeiing.

Gebruikstechnisch: de oefenhoek is redelijk goed te gebruiken in droge tijden. In de natte herfst en wintermaanden is het veld niet goed te gebruiken.

b. oefenhoek 2

Algemeen: het veld heeft over het algemeen een slechte tot matige kwaliteit.

Bodemtechnisch: grote hydrologische problemen. Er is sprake van te natte omstandigheden, die onder meer veroorzaakt worden door de overloop van de Potstal naar oefenhoek 2 en de natuurlijke afwatering. De sloot, is enkele jaren geleden gedempt.

Gebruikstechnisch: beperkt. Deze oefenhoek is slechts bij mooi weer voor een deel te gebruiken.

c. multiveldje

Naast oefenhoek 1 bevindt zich een multiveldje van kunstgras op het sportpark. Dit multiveldje is gerealiseerd voor alle inwoners en voorzien van LED-verlichting. Dit multiveldje wordt o.a. voor trainingen gebruikt door VV Hoonhorst.

Beregeningsinstallatie

Onder bepaalde voorwaarden staat de KNVB toe spelvreemde voorzieningen aan te brengen.

Bijvoorbeeld sproeipunten van een automatische beregeningsinstallatie. Bij een grasveld staat de KNVB het aanbrengen van ondergrondse sproeiers, ten behoeve van een geautomatiseerde beregeningsinstallatie toe. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- het aantal sproeikoppen moet minimaal zijn;
- geen sproeipunten op kritische plaatsen;
- geen sproeikoppen die boven het speeloppervlak uitsteken;
- dek de sproeikoppen in beginsel af met kunstgras;
- versterk zo nodig de omgeving om uitspoeling te voorkomen;
- de diameter moet zijn afgesteld op maximaal 20 cm.

De voorkeur van de KNVB gaat uit naar een combinatiesproeisysteem met zes tot acht kleine sproeiers in het speelveld en een aantal grotere sproeiers in de uitlopen van het veld.

Voor het aanbrengen van een beregeningsinstallatie is toestemming van de gemeente nodig. Voor het slaan van een bron is vaak een vergunning nodig van de provincie. De provincie kan eisen stellen aan de pompcapaciteit en voorwaarden ter bescherming van andere belangen bij grondwateronttrekking. Voor de onttrekking van grondwater kan een extra milieuheffing worden opgelegd (KNVB, 2014).

Situatieschets beregening velden VV Hoonhorst

Bij VV Hoonhorst is sprake van een beregeningsinstallatie. Het gaat hierbij niet om een automatische beregeningsinstallatie. Aandachtspunt bij beregening is dat de velden van VV Hoonhorst vallen in het waterwingebied. Hierdoor is het slaan van een diepe bron (dieper dan 50 meter) niet toegestaan. Gevolg hiervan is dat er onvoldoende schoon water geput kan worden voor de huidige beregeningsinstallatie (65 m³ per uur is benodigd).

Conclusie kwaliteit velden

- speelvelden

De kwaliteit van speelveld 1 is goed. Wel moet er intensief regulier onderhoud plaatsvinden. De kwaliteit van speelveld 2 is matig tot goed. Nadrukkelijk aandachtspunt bij dit veld is de nattigheid.

- oefenhoeken

De kwaliteit van oefenhoek 1 is matig tot goed. Wel is er sprake van hydrologische problemen in natte tijden. De kwaliteit van oefenhoek 2 is slecht tot matig door de te natte omstandigheden waardoor deze oefenhoek slechts beperkt bespeelbaar is.

7. VARIANTENSTUDIE

Uit de capaciteitsbeoordeling blijkt dat VV Hoonhorst in de huidige en toekomstige situatie behoefte heeft aan een capaciteit van wedstrijdveld netto uren van 290 (36 weken x 8.1 uur) en trainingsveld van 625 uur. Qua capaciteit zijn 2 wedstrijdvelen nodig waarbij veld 2 minimaal bezet is. Qua trainingsvelden voldoen de oefenhoeken 1 en 2 niet aan de afmetingen van een wedstrijdveld en zijn niet geschikt voor wedstrijdgerichte training. Uit de kwaliteitsbeoordeling blijkt dat de kwaliteit van het hoofdveld met intensief regulier onderhoud voldoende is. De kwaliteit van het pupillenveld is goed. De kwaliteit van veld 2 en de oefenhoeken is matig. Dat komt onder meer door onvoldoende drainerend vermogen. Vanwege de afmetingen van de oefenhoeken wordt uitgegaan van een volwaardig trainingsveld. In dit hoofdstuk worden verschillende veldvarianten uitgewerkt voor dit trainingsveld.

Natuurgras	
Capaciteit	<p>Voor natuurgras is de belasting van een trainingsveld in vergelijking tot een wedstrijdveld veel hoger. De gewenste uitstraling van een wedstrijdveld (minimale grasbezetting van 60%) is anders voor een trainingsveld, deze wordt vaak kaal gespeeld. In de capaciteitsberekening wordt uitgegaan van een trainingsbelasting gedurende de hele week (avond en woensdagmiddag).</p> <p>Zoals te lezen in het hoofdstuk 'capaciteit', is de maximale belastbaarheid van natuurgras doorgaans 250 uur per jaar. In de praktijk blijkt bij goede aanleg en onderhoud dat 350 uur per jaar mogelijk moet zijn. Voor volwaardige trainingsvelden wordt gerekend met 800 uur per jaar, dit zijn enkel trainingsuren!</p> <p>Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 290 wedstrijduren en 625 trainingsuren. In totaal 915 bespelingsuren. Hiernaast is naar verwachting sprake van een extra seniorenteam vanaf volgend seizoen en is er nevengebruik. Het huidige veld 1 kan volgens de richtlijnen van de KNVB maximaal 250 wedstrijduren aan. Daarmee blijft er nog een restant van 40 wedstrijduren over dat gespeeld moet worden op een ander veld. Op het pupillenveld kunnen wedstrijden gespeeld worden, echter alleen voor de wedstrijdvormen die op een half wedstrijdveld gespeeld kunnen worden, zijnde enkele jeugd- en damesteams. Gelet op de druk van de wedstrijden op de zaterdagen en beperkte mogelijkheden van uitwijk naar het pupillenveld (afmetingen half wedstrijdveld en slechts enkele teams die hiervan gebruik kunnen maken) is dit niet haalbaar. Kortom: het pupillenveld heeft onvoldoende capaciteit voor de restantvraag. Tot slot volstaan de oefenhoeken niet voor wedstrijden vanwege de afmetingen.</p> <p>De norm gaat uit van 800 trainingsuur voor natuurgras. Daardoor ontstaat er op veld 2 een overschot van 175 trainingsuur. Trainingsveld 2 wordt intensief gebruikt waardoor hier geen wedstrijden op gespeeld mogen worden. <u>Vanwege de benodigde wedstrijd bespeeluren is ombouw natuurgrasveld tot een volwaardig trainingsveld voor veld 2 daarom niet geschikt.</u></p>

Technisch	<p>De basis waaruit elk natuurgrassportveld moet zijn opgebouwd is: een stabiele, goed ontwaterde toplaag, goede grasbezetting en goed onderhoud. Bij de aanleg van een natuurgrasveld wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de bestaande natuurlijke grondlaag. Indien deze niet voldoet wordt de bestaande constructie aangepast. De opbouw van een natuurgrasveld is op te delen in twee onderdelen: de toplaag en de onderlaag. Aan de toplaag worden concrete eisen gesteld zoals de granulaire samenstelling en het organisch stofgehalte. De dikte van de toplaag is afhankelijk van de doorlatendheid van de ondergrond. Hoe beter de doorlatendheid, hoe dunner de toplaag moet zijn. De levensduur van natuurgras is:</p> <p>a. Toplaag: 20 jaar b. Onderbouw: 40 jaar c. Overige: 20 jaar</p>
Financieel	<p>Investering (excl. Btw)= €102.500,- Exploitatiekosten= €13.000,- (zie exploitatieoverzicht Excel) <i>NB: deze bedragen zijn indicatief en niet gebaseerd op een daadwerkelijke situatieschets bij VV Hoonhorst</i></p>
Voordelen	<ul style="list-style-type: none"> - Natuurgras in een natuurlijke omgeving; - aanlegkosten liggen aanzienlijk lager in verhouding tot andere varianten; - exploitatiekosten liggen aanzienlijk lager in verhouding tot andere varianten.
Nadelen	<ul style="list-style-type: none"> - De maximale belastbaarheid per jaar is niet voldoende voor de capaciteitsvraag; - door natuurlijke omgeving is het veld gevoelig voor vocht door schaduwwerking; - openbaar gebruik (multifunctioneel): beperkt.

(Waninge, B., en Weide, van der, P., 2017).

Wetra	
Capaciteit	<p>Het doel van WeTra velden is het vergroten van de bespelingscapaciteit van natuurgrasvelden. Naast wedstrijden zijn op deze velden ook trainingsactiviteiten mogelijk. In de praktijk worden WeTra velden hoofdzakelijk gebruikt voor trainingen en wordt de restcapaciteit van het veld ingezet voor wedstrijden.</p> <p>Zoals te lezen in het hoofdstuk 'capaciteit', verschilt de maximale belastbaarheid van WeTra velden in de toplaagvariant. De totale belastbaarheid van WeTra velden zonder toevoeging in de toplaag bedraagt 400 uur per jaar. Met toevoeging in de toplaag bedraagt dit aantal 500-600 uur per jaar.</p> <p>Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 290 wedstrijduren en 625 trainingsuren. In totaal 915 bespelingsuren. Hiernaast is naar verwachting sprake van een extra seniorenteam vanaf volgend seizoen en is er nevengebruik.</p> <p>De KNVB norm voor WeTra velden gaat uit van 500-600 uur. Het gaat hierbij zowel om wedstrijd- als trainingsuren. Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 625 trainingsuren. Daarmee ontstaat er bij deze variant naast een tekort van 25 trainingsuren ook nog een tekort van het resterend aantal wedstrijd uren. <u>De WeTra variant voor veld 2 is daarom vanwege zowel wedstrijd- als trainings bespeeluren niet geschikt.</u></p>

Technisch	Een WeTra veld is een kunstmatig opgebouwd natuurgrasveld met of zonder een technische toevoeging in de toplaag. De technische toevoeging zorgt ervoor dat de grasmat een hogere belasting aan kan. Voorbeelden van WeTra velden zonder toevoeging zijn: IZO plus-veld, zandveld. Voorbeelden van WeTra velden met toevoeging zijn: Stergrazo, Fibreturf, Natuurlijk IZO, Edelgrass WeTra, O2, en TopGrow. WeTra velden worden opgebouwd met een toplaag waaronder een zandpakket is aangebracht voor een goede ontwatering. Vooral in lagere en natte gebieden wordt in de constructie ook drainage aangebracht. De levensduur van een WeTra veld is: a. Toplaag: 20 jaar b. Onderbouw: 40 jaar c. Overige: 20 jaar
Financieel	Investering WeTra 500-600 uur (excl. Btw)= €182.000,- Exploitatiekosten= €17.500,- (zie exploitatieoverzicht Excel). <i>NB: deze bedragen zijn indicatief en niet gebaseerd op een daadwerkelijke situatieschets bij VV Hoonhorst</i>
Voordelen	- Natuurgras in een natuurlijke omgeving;
Nadelen	- Aanlegkosten liggen hoger dan bij natuurgras; - onderhoudskosten zijn hoger dan bij natuurgras en kunstgras; - openbaar (multifunctioneel) gebruik: beperkt.

(Waninge, B., en Weide, van der, P., 2017).

Hybride	
Capaciteit	<p>Hybridevelden zijn doorontwikkelde WeTra velden. Met goed onderhoud en de juiste bespeling is de maximale belastbaarheid van hybridevelden hoger dan de WeTra velden. De maximale belastbaarheid varieert tussen de 700-800 uur. In de praktijk blijkt dat een hybride veld tot 1000 uur belast wordt.</p> <p>Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 290 wedstrijduren en 625 trainingsuren. In totaal 915 bespelingsuren. Hiernaast is naar verwachting sprake van een extra seniorenteam vanaf volgend seizoen en is er nevengebruik</p> <p>De KNVB norm voor hybride velden gaat uit van 700-800 uur. Het gaat hierbij zowel om wedstrijd- als trainingsuren. Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 625 trainingsuren. Daarmee ontstaat er (uitgaande van 800 uur) bij deze variant een overschot van 175 uur. Een hybride veld blijft ondanks intensief gebruik alsnog groen waardoor wedstrijdbelijning zichtbaar blijft en het veld ook na intensief gebruik nog wedstrijd geschikt is. De restcapaciteit aan wedstrijduren kan daarmee gespeeld worden op veld 2. <u>Deze hybride variant voor veld 2 is daarom vanwege zowel wedstrijd- als trainingscapaciteit geschikt.</u></p>

Technisch	<p>Een hybride veld bestaat uit een combinatie van natuurgras en kunstgras. De variant Grassmaster bestaat uit natuurgras met kunstgras implantaten. De overige varianten bestaan uit natuurgras ingezaaid met een verstevigingsmat met kunstgras. Bij de aanleg van de eerste hybride velden begin jaren 90 werd er vooral gekozen voor Grassmastervelden. Door de hoge aanlegkosten en het specialistisch onderhoud zijn deze velden na de introductie van kunstgrasvelden nauwelijks meer aangelegd. Later zijn de ander hybride varianten ontwikkeld. In de eerste jaren werd vooral gekeken naar de mat en de infill en weinig naar de ondergrond, het onderhoud werd onderschat en vaak op dezelfde manier als natuurgras onderhouden. Door de jaren heen is ontdekt dat juist bij hybride velden de opbouw van de ondergrond en het onderhoudsplan de basis vormen voor een kwalitatief goed veld. Tegenwoordig wordt daarom naar het hele systeem gekeken: de toplaag, onderbouw, drainage en het onderhoud. De velden worden veelal aangelegd onder licentie van cultuurtechnische aannemers. De levensduur van een hybride veld (niet grassmaster) is:</p> <p>a. Toplaag: 20 jaar b. Onderbouw: 40 jaar c. Overige: 20 jaar</p>
Financieel	<p>Investering (excl. Btw)= €305.000,- Exploitatiekosten= €25.000,- (zie exploitatieoverzicht Excel). <i>NB: deze bedragen zijn indicatief en niet gebaseerd op een daadwerkelijke situatieschets bij VV Hoonhorst</i></p>
Voordelen	<ul style="list-style-type: none"> - Ook bij een kaalgetrapt veld een uitstraling als natuurgrasveld en daardoor bruikbaar als wedstrijdveld; - altijd vlak speelveld.
Nadelen	<ul style="list-style-type: none"> - Aanlegkosten liggen hoger dan bij natuurgras en WeTra; - exploitatiekosten liggen hoger dan bij natuurgras en WeTra; - vezels van een hybride veld zorgen voor bodemvervuiling; - onderhoudskosten liggen hoger dan bij natuurgras en kunstgras.

(Waninge, B., en Weide, van der, P., 2017).

Kunstgras

Capaciteit	<p>Kunstgrasvelden kennen de minste beperkingen ten aanzien van speelbelasting. Jaarlijks kan er op een kunstgrasveld zo'n 1.500 uur gespeeld worden. Ook kunstgrasvelden gaan niet onbeperkt mee. De levensduur van een kunstgras sportveld is afhankelijk van het type gebruik, het onderhoud en de intensiviteit van het gebruik. Na 8 tot 12 jaar moet een kunstgrasveld worden gerenoveerd. De aanleg van een kunstgrasveld zorgt door de maximale belastbaarheid voor overcapaciteit van het veld. Extra trainingsvelden zijn daardoor veelal overbodig.</p> <p>Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 290 wedstrijduren en 625 trainingsuren. In totaal 915 bespelingsuren. Hiernaast is naar verwachting sprake van een extra seniorenteam vanaf volgend seizoen en is er nevengebruik.</p> <p>De KNVB norm voor kunstgrasvelden gaat uit van 1500 uur. Het gaat hierbij zowel om wedstrijd- als trainingsuren. Uit de capaciteitsberekening blijkt dat VV Hoonhorst behoefte heeft aan 625 trainingsuren. Daarmee ontstaat er (uitgaande van 800 uur) bij deze variant een overschot van 875 uur. Gelet op het totaal aantal bespelingsuren van 915 volstaat theoretisch gezien één kunstgrasveld voor zowel de trainings- als wedstrijdbehoefte. Praktisch gezien is één veld echter onvoldoende in verband met de duur- en planning van wedstrijden, daarvoor is meer dan één veld nodig. <u>Een kunstgrasveld voor veld 2 is vanwege de wedstrijd- en trainingscapaciteit geschikt.</u></p>
Technisch	<p>Bij de aanleg van een kunstgrasveld bepalen normen waar deze velden aan moeten voldoen. De constructie bestaat uit: een kunstgrasmat, een sporttechnische laag, een drainerende (zand)laag en veelal een drainagesysteem onder de constructie. Kunstgrasvelden vallen onder civiel technische werken, moeten daardoor exact volgens de norm worden aangelegd en worden hierop gekeurd. Een door de sportbond en het NOC*NSF bevoegde keuringsinstantie toetst elke bouwlaag aan de gestelde normen. De levensduur van een kunstgrasveld is:</p> <p>a: Toplaag: 10 jaar b: Sporttechnische laag: 20 jaar c. Onderbouw: 40 jaar d. Overige: 20 jaar</p>
Financieel	<p>Investering (excl. Btw)= €488.500,- Exploitatiekosten= €38.500,- (zie exploitatieoverzicht Excel).</p> <p><i>NB: deze bedragen zijn indicatief en niet gebaseerd op een daadwerkelijke situatieschets bij VV Hoonhorst</i></p>
Duurzaamheid	<p>Eind 2016 is het gebruik van gemalen autobanden (SBR) in kunstgrassystemen onder vuur komen te liggen. De aanwezigheid van bepaalde stoffen zou het gebruik schadelijk maken voor de volksgezondheid. Daarnaast bestaat er discussie over de milieubelasting van kunstgrasvelden. Dit heeft onder meer betrekking op de zinkuitloging uit SBR-granulaat, het 'verdwijnen' van microplastics in het milieu en het uitspoelen van zinkuitloging naar de ondergrond en eventueel het grondwater.</p>
Voordelen	<ul style="list-style-type: none"> - Altijd bespeelbaar, behalve bij sneeuw; - openbaar sportpark: meer mogelijkheden voor gebruik.
Nadelen	<ul style="list-style-type: none"> - Aanlegkosten aanzienlijk hoger dan natuurgras, WeTra en hybride; - exploitatiekosten aanzienlijk hoger dan andere constructies; - kunstmatig veld in een natuurlijke omgeving; - mogelijke schade op gezondheid en milieu; - mat is niet recyclebaar na vervanging.

(Waninge, B., en Weide, van der, P., 2017).

8. ADVIES

Advies op basis van analyse capaciteit, kwaliteit en varianten

Op basis van enkel de kwaliteitsbeoordeling van velden volstaat zowel een natuurgrasveld, WeTraveld, hybrideveld als kunstgrasveld voor VV Hoonhorst. Met de juiste opbouw, toepassing van drainage en het juiste onderhoud kunnen de hydrologische problemen verholpen worden. De oefenhoeken zijn qua afmetingen onvoldoende geschikt voor wedstrijdgerichte trainingen. VV Hoonhorst heeft behoefte aan een volwaardig trainingsveld. Veld 2 is daarom in de variantenanalyse als uitgangspunt genomen voor hoofdzakelijk trainingsbehoefte en gedeeltelijk het restant wedstrijdbehoefte.

Gelet op de capaciteitsconclusies in de verschillende varianten volstaan voor de capaciteitsvraag enkel de varianten hybride veld en kunstgras veld. Het ambtelijk advies is het ombouwen van veld 2 naar een hybride veld. In vergelijking tot een kunstgrasveld is deze variant minder schadelijk voor het milieu en goedkoper in de jaarlijkse exploitatiekosten. Het gevolg van deze keuze is dat het bestaande hoofdveld gehandhaafd wordt als wedstrijdveld en dat de oefenhoeken 1, 2 en het pupillenveldje worden afgestoten.

Vervolgstappen

Als de gemeenteraad instemt, vindt nadere uitwerking van de variant hybride sportveld plaats. Hierbij moet onder meer contact gelegd worden met de Gasunie omdat er een gasbuis onder veld 2 ligt. Uit verkennende gesprekken door VV Hoonhorst met de Gasunie blijkt dat dit geen probleem is voor realisatie van een ander type veldvariant. Daarnaast moet er gezocht worden naar een geschikte oplossing voor de beregening vanwege het waterwingebied en het feit dat hierdoor geen diepe bron geslagen kan worden. Hiernaast moeten er nog allerlei andere zaken uitgezocht worden om de totale financiële vraag voor de specifieke situatie in Hoonhorst in beeld te brengen. Hierbij trekken wij samen op met VV Hoonhorst. Zodra het onderzoek gereed is en het totale kostenplaatje duidelijk volgt er een kredietaanvraag richting gemeenteraad. Bovenstaande betekent dat realisatie niet eerder plaatsvindt dan in 2020.

BRONVERMELDING

Balkema, Y., en Knol, J. (2017). *Onderzoek trainingsvelden buitendorpen Hoogeveen*. Groningen: Sweco Nederland B.V.

KNVB. (2014). *Kwaliteitsnormen voetbalaccommodatie. Regels, richtlijnen en aanbevelingen amateurvoetbal*. Opgehaald op 25 januari 2019, van: <http://bin617-03.website-voetbal.nl/sites/voetbal.nl/files/brochure%20kwaliteitsnormen%20versie%202014.pdf>

Sweco. (2018). *Topgrow, een goed(koop) alternatief*. Opgehaald op 6 februari 2019, van: <https://teams.dalfsen.nl/OpbRuim/Gedeelde%20%20documenten/Variantenonderzoek%20velden%20VV%20Hoonhorst/Presentatie%20%20Sweco%20TopGroW%20Dalfsen%2017-01-2019.pdf>

Vereniging Sport en Gemeenten (VSG). (2016). *Één richtlijn voor aantal kleedkamers en velden*. Opgehaald op 25 januari 2019, van: <https://sportengemeenten.nl/een-richtlijn-voor-aantal-kleedkamers-en-velden/>

Waninge, B., en Weide, van der, P. (2017). *Sportpark Vierhouten. Variantenstudie*. Meppel: KYBYS.ING adviseurs en ingenieurs.